De Klusklup

Maak het met je buurt

de Twern

12176-JC-AD

brede school tilburg

Achtergrondgegevens

Ontwikkelaar
De Twern
Vincentiusstraat 102
5038 SR Tilburg
Email: secretariaat@twern.nl
Tel. 013 583 99 99
Website: www.twern.nl

In opdracht van
Stichting Brede School Tilburg
Dr. Hub van Doorneweg 91
5026 RB Tilburg
Email averschuren@bredeschooltilburg.nl
Tel. 013 4630762
Website www.bredeschooltilburg.nl

De Klusklup is ontwikkeld naar een idee van Klaas Mulder – Laagland'advies

© stichting de Twern, maart 2012
Deze beschrijving is digitaal te vinden op www.twern.nl. Tegen (onkosten)vergoeding is een hardcopy van de methodiek op te vragen via het secretariaat van de Twern. Gebruik van teksten en/of citaten, uitsluitend met bronvermelding.

Inhoudsopgave

Aanleiding 3

Visie 4

Voor wie 4

1. Doel 5

2. Doelgroep 7

3. Aanpak 9
   3.1. Opzet De Klusklup 9
   3.2. De inhoud 10

4. Onderbouwing 17
   4.1. Onderbouwing vanuit de praktijk 17
   4.2. Theoretische onderbouwing 17

5. Kwaliteitsbewaking 19

6. Randvoorwaarden voor de uitvoering 21
   6.1. Op het niveau van de uitvoerders 21
   6.2. Op organisatieniveau 21
   6.3. Op het niveau van de (basis)school 22
   6.4. Kosten 22

7. De Klusklup in de media 23

Literatuurlijst 27

Bijlagen:
Bijlage 1. Voorbeeldenboek 31
Bijlage 2. Praatpapier 35
Bijlage 3. Overeenkomst 37
Bijlage 4. Doelschijf 41
Bijlage 5 Inschrijfformulier 43
Bijlage 6. Certificaat 45

Aanleiding

Nederland anno 2012 is een open samenleving. Sinds de jaren vijftig van de vorige eeuw heeft onze maatschappij zich ontwikkeld tot een samenleving waarin afkomst minder van belang is geworden voor het verwerven van een maatschappelijke positie. Sociale stijging, of het klimmen op de maatschappelijke ladder, is mogelijk voor mensen uit alle sociale klassen, dankzij ons breed toegankelijke onderwijssysteem. Wie slim kiest en hard werkt kan alles bereiken[1]. …. Tenminste, dat is de onuitgesproken belofte. Wanneer we ervan uitgaan dat 'ieder dubbeltje een kwartje kan worden', brengt dat voor mensen tegelijkertijd een enorme vrijheid èn verantwoordelijkheid met zich mee.

Langzaam aan komt het besef dat er grenzen zijn aan de belofte van sociale stijging. Dat kinderen het beter *hebben* en beter *doen* dan hun ouders is niet langer een vanzelfsprekendheid.

'Allereerst blijkt dat sociale afkomst nog steeds een rol speelt in de schoolcarrière en daarmee het krijgen van maatschappelijke posities. …. Er is geen directe overerving van posities, maar het opleidingsniveau van de ouders beïnvloedt wel de mate waarin hulpbronnen (financieel, sociaal en cultureel) beschikbaar zijn in en rondom gezinnen. Hoe hoger het opleidingsniveau van de ouders, des te meer steun kinderen ontvangen in de ontwikkeling van hun talent.

Ten tweede is er sprake van toenemende pad afhankelijkheid. De positie die individuen jong in het leven innemen is sterk bepalend voor de route die ze de rest van het leven bewandelen. De schoolkeuze bij de overgang van de basisschool naar de middelbare school is bijvoorbeeld erg belangrijk voor de onderwijscarrière. De combinatie van minder hulpbronnen en pad afhankelijkheid is problematisch. Dit kan ertoe leiden dat kinderen hun talenten moeizaam ontwikkelen, omdat zij al vroeg voorgesorteerd zijn en dat pad slechts met moeite kunnen verlaten.'[2]

In haar advies '*Nieuwe Ronde, Nieuwe kansen*'[3] vestigt de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) voor het eerst de aandacht op het feit dat opleidingsniveau de nieuwe harde scheidslijn in de samenleving wordt, dat de onderlinge solidariteit in het geding dreigt te komen. Natuurlijk blijft sociale stijging een belangrijk ideaal, maar wat de RMO betreft ligt de uitdaging in het waarderen van verschillende posities.

Het basisonderwijs richt zich met name op de cognitieve ontwikkeling van kinderen en daarnaast op sport en bewegen en cultuur. Aandacht voor en waardering van praktische kennis en vaardigheden is er weinig. Dit bevestigt ouders en kinderen in het idee dat een gang naar het theoretisch vervolg-onderwijs, HAVO of VWO, te verkiezen is boven het VMBO, zelfs wanneer die eigenlijk te hoog gegrepen is voor een kind. Tegelijkertijd is de realiteit dat 53% van de kinderen de basisschool verlaat met een VMBO-schooladvies[4]. Een uitvoerend beroep in de dienstverlenende sector of als kleine zelfstandige is voor hen een realistisch perspectief. Dit pleit voor een herwaardering van 'ouderwets vakmanschap' en van het VMBO als vorm van (meer) praktijkgericht onderwijs, zowel binnen als buiten de muren van het schoolgebouw. Gelet op de toegenomen padafhankelijkheid, pleit dit tegelijkertijd voor een doelgerichte begeleiding van kinderen met een VMBO- (pré)advies, bij het ontdekken van hun talenten en voorkeuren en het maken van een passende schoolkeuze.

De Klusklup speelt in op deze realiteit door kinderen de kans te bieden om in groepsverband kennis te maken met praktische beroepen uit verschillende sectoren. Daarbij wordt nadrukkelijk de verbinding gelegd met de directe leefomgeving van de kinderen. Zij maken kennis met beroepsbeoefenaars en proeven aan hun dagelijks werk. Door praktisch aan de slag te gaan met een opdracht (klus), ervaren de kinderen letterlijk wat een keuze voor het betreffende vak kan betekenen. Daarmee ondersteunt De Klusklup kinderen bij het ontdekken en ontwikkelen van persoonlijke voorkeuren en talenten.
De gekozen aanpak maakt De Klusklup bij uitstek geschikt voor kinderen uit de bovenbouw van het speciaal en regulier basisonderwijs die aan de vooravond staan van hun keuze voor het vervolgonderwijs.

---

[1] Meritocratie
[2] RMO-Den Haag, april 2011 – p.53.
[3] Ibid.
[4] Minsterie OC&W – Kerncijfers 2006-2010 Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Visie

De opzet van De Klusklup sluit aan bij de uitgangspunten van levensecht leren[5]. Bij dit 'nieuwe leren' ligt het accent op de centrale rol van de leerling zelf, de eigen talenten en voorkeuren en de betekenis die het geleerde heeft voor hem/haar en voor de samenleving.

Door kinderen van jongs af aan te stimuleren hun talenten en voorkeuren te ontdekken en deze informatie te betrekken bij de keuzes die zij (moeten) maken, leggen we de basis voor de zelfbewuste burgers van de toekomst. Juist voor kinderen uit gezinnen met een sociaal-economische achterstand is deze aandacht van groot belang, omdat de praktijk uitwijst dat zij van huis uit minder gesteund worden bij de keuzes rond school en werk, wat de kans op schooluitval vergroot.

Een oude Afrikaanse wijsheid zegt '*It takes a village to raise a child'*. Hillary Rodham Clinton verwerkte het gezegde tot de titel van haar boek, de Brede School Tilburg maakte het tot motto van de organisatie en van De Klusklup; '*It takes a village to raise a child',* want een kind wordt niet groot binnen de muren van het ouderlijk huis en binnen de school alleen, maar wordt (op)gevoed door alle mensen in de sociale omgeving: familie, vrienden, de buren, maar ook de bakker op de hoek. *It takes a village*, om kinderen wegwijs te maken in de samenleving, te leren doorzetten, te leren samenwerken, en 'mooie dingen' te maken voor een ander.

Meer zien over De Klusklup? Zie: www.youtube.com/watch?v=ewlcbcOo_II

Voor wie

De methodiekbeschrijving is bedoeld als een handreiking voor de professionals van brede scholen en/of welzijnsinstellingen die feitelijk met De Klusklup aan de slag willen. Zij vinden een aanpak en een structuur die richting geeft aan De Klusklup, maar die tegelijkertijd ruimte biedt aan de uitvoerder om het project te voorzien van een eigen (lokale) kleur. De beschrijving van de Klusklupmethodiek is bedoeld voor (brede)scholen en (welzijns-)organisaties die op zoek zijn naar nieuwe wegen om verbindingen te maken tussen onderwijs en leefomgeving.

[5] Bron bij: Jeugdactiviteiten in de brede school: werkboek voor kwaliteitsontwikkeling: doelen, methodiek, evaluatie / S. van Oenen; P.P. Bakker; M. Valkestijn, NIZW Jeugd, NIZW Jeugd. - Amsterdam : SWP, 2005

1. Doel

De Klusklup kent drie directe doelen die zich laten vertalen in concrete resultaten, te weten:

1. Stimuleren van talentontwikkeling bij kinderen door levensecht leren.
2. Kinderen leren met andere ogen naar hun wijk kijken en hebben meer oog voor de verbinding van leefmilieus van school, gezin en vrije tijd.
3. Kinderen maken kennis met ambachten en vakmensen (uit de buurt).

Achter deze directe doelen gaan 'grotere' doelen schuil (van een andere orde), die betrekking hebben op beoogde (maatschappelijke) effecten, zoals het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten en het bevorderen van de sociale samenhang op het niveau van wijk en buurt. Deze doelen kunnen echter niet door inzet van een methodiek als De Klusklup enkel en alleen bereikt worden. De methodiek kan er desalniettemin wel een bijdrage aan leveren. De achterliggende doelen worden pas bereikt door een samenspel of misschien zelfs de optelsom van activiteiten en diensten van alle maatschappelijke organisaties tezamen.

NB: De drie doelstellingen gelden voor het project als geheel, maar hoeven niet in elke deelactiviteit even zwaar te worden aangezet. Als er tijdens één activiteitenreeks van de Klusklup drie of vier activiteiten plaatsvinden, is het geen probleem als één daarvan bijvoorbeeld niet begeleid wordt door een vakman maar door een enthousiaste vrijwilliger. Zolang de gehele reeks maar alle elementen bevat.

Doel 1: Stimuleren van talentontwikkeling bij kinderen door levensecht leren
Beoogd resultaat: kinderen maken kennis met diverse ambachtelijke beroepen (en de vervolg-opleiding eventueel die daarvoor nodig is). Zij zijn zich bewust van hun talent en/of voorkeur ervoor.

De kennismaking met praktische beroepen verloopt bewust buiten het klaslokaal en de school om. De Klusklup geeft de deelnemers de ruimte om te 'ruiken' aan het vak en te 'proeven' van het plezier om het uit te oefenen. Kennis wordt op een andere, niet-schoolse manier gedeeld, namelijk mondeling, door praktijkverhalen en praktisch door samen 'aan de slag te gaan' en te ervaren wat het zou kunnen betekenen om in een bepaalde sector werkzaam te zijn.
Tijdens het uitvoeren van de klussen leren de deelnemers over competenties als ondernemingszin, dienstbaarheid en servicegerichtheid.

Doel 2: Verbinding van voornamelijk gescheiden leefmilieus van school, gezin en vrije tijd
Beoogd resultaat: Kinderen kijken met andere ogen naar hun wijk. Ouders en buurtbewoners zijn betrokken bij educatie.

> ***Dhr. L. Klerks****, hovenier uit Oisterwijk, als vakman betrokken bij de Klusklup Oisterwijk:*
> ' Ik krijg hier nu mensen met kinderen aan de hand die zeggen: 'Toen ik zeven was, ben ik hier met Jantje Beton op het bedrijf geweest. Toen heb ik hier rondgekeken [in het kader van 'Bekijk een Bedrijf-red.]. Ik vond dat leuk en dat is altijd blijven hangen. Dat heeft mijn latere keuzes beïnvloed. En wat ik nou doe, is mede toch, vrij sterk afhankelijk van zulke dingen.' …..
>
> 'Ze gingen bij een bakkerij kijken. Ze gingen bij een hovenier kijken en op een politiebureau…. En dat heeft ze geholpen bij het oriënteren. Hoe zit de maatschappij in elkaar? Welke keuzes heb ik?'

De Klusklup neemt de wijk, de directe leefomgeving van de kinderen, als vertrekpunt. Het project speelt in op de kracht van de wijk door volwassen wijkbewoners de kans te bieden om hun talent 'te vieren'. Door hun passie te tonen en te delen met hun jonge buurtgenoten, laten talentvolle wijkbewoners een andere (nieuwe) kant van zichzelf zien (rolmodelfunctie). Deze talenten worden bovendien aangewend om 'iets goeds' of iets leuks, of iets aardigs te doen ten behoeve van andere mensen en organisaties in de wijk.

Doel 3: Kennismaken met vakmensen
Beoogd resultaat: kinderen maken kennis met vakmanschap in hun nabije omgeving.
De volwassen vakmensen en de kinderen leren elkaar kennen. 'Vakmensen' uit de buurt dragen hun kennis over aan kinderen uit de buurt. Door vrijwilligers en beroepskrachten uit de nabije omgeving van de kinderen te betrekken werkt De Klusklup bewust aan de zichtbaarheid van (positieve) rolmodellen die ook buiten de reguliere schooltijden zichtbaar aanwezig en aanspreekbaar zijn in de wijk. It takes a village to raise a child……

Concrete subdoelen:
- Samen maken de vakmensen en de kinderen 'mooie dingen' voor de buurt: ornamenten, bloembakken, feestartikelen, drukwerk, catering;
- Buurtbewoners zijn blij (en trots) omdat er regelmatig 'mooie dingen' voor de buurt worden gemaakt door kinderen en buurtgenoten.

Achterliggende doelen
De Klusklup is ondersteunend voor kinderen (en hun ouders/opvoeders) bij het vinden van passend vervolgonderwijs en draagt daardoor bij aan een vermindering van de kans op vroegtijdig school-verlaten. Door kinderen in een vroeg stadium bewust te maken van hun talenten en voorkeuren en hen te leren hierop te reflecteren, zullen zij beter in staat zijn keuzes te maken met het oog op hun toekomstige (school)loopbaan. Dit is van wezenlijk belang gezien de toegenomen padafhankelijk[6] van het onderwijs. Een welbewuste keuze voor schooltype of vakgebied, is één van de factoren die bijdraagt aan de slagingskans van kinderen/jongeren in het onderwijs.

De Klusklup is een middel om de eigen kracht van buurten en gemeenschappen te stimuleren en aan te boren en draagt zo bij aan de versterking van de sociale samenhang. De Klusklup stelt kinderen en volwassenen in de gelegenheid om op een andere manier kennis te maken met elkaar en elkaars talenten. De Klusklup is een mogelijkheid om buurtbewoners die goed zijn in praktische vakken te motiveren om 'les' te geven aan de kinderen in hun buurt. Dat leidt tot meer (zelf)respect bij beiden. Doordat 'vakmensen' en 'Klusklup-deelnemers' samen mooie en praktische dingen maken die in de buurt een plekje krijgen, ontstaat een nieuwe relatie tussen buurt en school(jeugd). Daarmee kan De Klusklup een positieve bijdrage leveren aan de sociale cohesie in wijken en buurten.

[6] Pad-afhankelijkheid betekent dat keuzes gemaakt op enig moment in het verleden tot gevolg hebben dat andere keuzemogelijkheden in het heden uitgesloten zijn.

2. Doelgroep

De Klusklup is primair bedoeld voor kinderen uit groep 7 en 8 van het regulier en speciaal onderwijs. De kinderen zijn in de leeftijd van 10-13 jaar en staan aan de vooravond van een keuze voor het vervolgonderwijs.
De laatste decennia heeft Nederland zich ontwikkeld tot een kennis-/informatiemaatschappij, waarin opleiding en theoretische kennis hogelijk gewaardeerd worden. Ouders willen dan ook niet alleen het beste voor hun kinderen, maar ook de hoogst mogelijke opleiding. VMBO-onderwijs wordt laag gewaardeerd, net zoals de beroepen waartoe die opleiden. Kennis van de breedte waartoe VMBO kan opleiden is noch bij ouders noch bij kinderen bekend.

De Klusklup beoogt dit patroon te doorbreken en een positieve bijdrage te leveren aan het beeld van praktijkberoepen en het onderwijs dat ertoe opleidt.

De Klusklup is met name bedoeld voor kinderen met lager opgeleide ouders. Voor hen kan De Klusklup een extra steun in de rug zijn naast andere middelen die hen helpen met hun schoolloop-baan. Voor deze kinderen is ondersteuning van hun ouders bij school gerelateerde zaken minder vanzelfsprekend. Door hen te leren reflecteren op hun eigen talenten en voorkeuren en de ouders daarbij te betrekken, vergroten we zowel de eigen kracht van de kinderen als het vermogen van ouders om hun kind te ondersteunen.

Kinderen afkomstig uit verschillende klassen en van verschillende scholen kunnen gezamenlijk één Klusklupteam vormen.

Er geldt een contra-indicatie voor kinderen die bovengemiddelde behoefte hebben aan structuur c.q. die slecht kunnen omgaan met wisselende omgevingen. Voor hen kan de opzet van De Klusklup net teveel onzekerheid bieden: steeds nieuwe opdrachten, andere vakmensen en regelmatig werken op locatie.

3. Aanpak

3.1 Opzet De Klusklup

Hier lees je kort en bondig hoe de structuur van De Klusklup in elkaar steekt, en hoeveel tijd een reeks van klussen beslaat. In de volgende paragraaf lees je uitgebreider wat de klusklupcoach, de kinderen en de andere betrokkenen concreet doen.

De Klusklup komt gedurende 10 wekelijkse bijeenkomsten van 2 uur samen. In deze periode voeren de deelnemers 2 á 3 grote of kleinere klussen uit in opdracht van diverse opdrachtgevers, onder aanvoering van een vakkracht en een klusklupcoach.
De opzet van De Klusklup is weergegeven in een stappenplan dat ingaat op de fase van voorbereiding en uitvoering.
Indien een opdrachtgever of uitvoerder meerdere Klusklups naast elkaar organiseert (bijvoorbeeld in verschillende wijken van de stad) kan een deel van de voorbereiding centraal plaatsvinden. De meeste acties worden echter op wijkniveau uitgevoerd.

Stap 1 Netwerk Opbouw en Sociale Kaart
Maak gebruik van een sociale kaart, of stel er zelf een op. Breng in ieder geval die partners in kaart die relevant zijn voor de ontwikkeling van De Klusklup.

Stap 2 Werving en acquisitie
Stap 2 is onderverdeeld in onderdelen A tot en met D.

2A	Acquisitie opdrachten
2B	Werving vakkrachten
2C	Werving vrijwilligers
2D	Werving kinderen

Deze onderdelen hoeven niet volgtijdelijk plaats te vinden. Handel naar de situatie; mogelijk kun je een beroep doen op ‘vaste’ vrijwilligers. Dan kun je stap 2C overslaan. Meldt een betrokken ondernemer zich, zoek dan gezamenlijk naar een interessante klus en een afnemer, maar je zoektocht starten bij potentiële opdrachtgevers kan ook. Zodra je 2 á 3 klussen ‘compleet’ hebt, met vakkracht en opdrachtgever, dan kun je aan de slag om deelnemers te werven.

Stap 3 Programmering en uitvoering
Iedere reeks bijeenkomsten kent steeds een vergelijkbare opbouw, te beginnen met een kennis-makingsbijeenkomst en met een presentatie tot besluit. De bijeenkomsten in de tussenliggende weken concentreren zich rond de klussen. Ook deze volgen een vast patroon.

Het programma rond de klus bevat tenminste de volgende elementen:
- kennismaking met het vak/de sector praktische werkzaamheden aan de klus;
- presentatie/oplevering aan de opdrachtgever;
- evaluatie.

Besteed bij de programmering ook aandacht aan praktische randvoorwaarden.

Wanneer De Klusklup plaatsvindt na schooltijd hebben de kinderen er al een hele dag opzitten van geconcentreerd werk. Gun de deelnemers daarom voor je begint met je programma de tijd om ‘binnen te komen’ en zich los te maken van alle schoolse indrukken. Hoe? Dat is afhankelijk van de groep en van jouw deskundig oordeel.

Voorbeelden van activiteiten die kinderen helpen om te schakelen:
- een (buiten)spelletje;
- ‘vrij’ kletsen of onder begeleiding (van een volwassene);
- een ontspanningsoefening (bijv. een yoga-krakeling*).

*Yoga-krakelingen zijn 50 kaarten met yogaoefeningen voor kinderen en volwassenen (2008), door B. Baptiste en S. Faturs.

3.2 De inhoud

In de periode voorafgaand aan de uitvoering zal de klusklupcoach aandacht besteden aan:
- netwerkopbouw en sociale kaart;
- acquisitie en werving;
- programmeren en organiseren.

Deze drie aspecten lichten we per stap toe.

Stap 1: Netwerk opbouw en sociale Kaart
Vanwege de gebiedsgerichte aanpak is kennis van het werkveld en het netwerk onontbeerlijk voor de opzet en uitvoering van een klusklup. Wie 'nieuw' begint in een werkgebied, doet er goed aan om tijd in te ruimen om kennis te nemen van de sociale kaart.

Is er geen sociale kaart? Maak dan voor jezelf inzichtelijk welke partijen in jouw werkgebied mogelijk geïnteresseerd zijn in De Klusklup. Noteer daartoe gegevens als:
- de naam van de organisatie;
- adres;
- telefoonnummer;
- website.

Doe dat tenminste voor de volgende organisaties en instellingen:
- scholen voor basisonderwijs en speciaal onderwijs;
- buitenschoolse opvang;
- de lokale ondernemersvereniging of sleutelfiguren in het circuit;
- ondernemers in je wijk of werkgebied;
- organisaties op het gebied van wonen, welzijn en zorg;
- bewonersorganisaties.

Als het nieuwe contacten betreft, benader deze organisaties en instellingen dan telefonisch. Informeer al deze betrokkenen over het voornemen c.q. de opdracht om De (een) Klusklup op te richten en vraag om een contactpersoon tot wie je je kunt richten (en hoe die te bereiken). Zo verzeker je je ervan dat jouw (schriftelijke) informatie straks op de juiste plek in de organisatie belandt.

Tips:
- Maak daarnaast gebruik van lokale media, (interne) nieuwsbrieven, wijkkranten, websites en andere nieuwe media om aandacht te vragen voor je nieuwe project. Attendeer mensen vooral ook op de manieren waarop zij zelf een bijdrage kunnen leveren aan het welslagen van het project ('bent u zo'n vakman? Wilt u als vrijwilliger aan de slag? Heeft u een opdracht voor ons?')
- Schrijf daarnaast gericht aan: per brief aan de contactpersoon binnen de organisatie of instelling stel je je voor, vertel je over de opdracht van de Klusklup en de wijze waarop zij kunnen bijdragen.

Stel je in deze periode tevens op de hoogte van ander buitenschools aanbod voor dezelfde doelgroep. Stem je planning/de dag waarop je De Klusklup wilt uitvoeren daar op af.

Reserveer nu direct een ruimte waarin De Klusklup kan samenkomen. Maak daarbij gebruik van beschikbare ruimten op of in de buurt van school of in een wijkcentrum.

Neem voor deze periode 4 tot 6 weken de tijd.

Stap 2: Acquisitie en werving
Na de schriftelijke informatie is het nu tijd voor de persoonlijke benadering. Maak (telefonisch) een afspraak met organisaties en instellingen om mensen nogmaals direct te informeren over De Klusklup.

Vergeet in je communicatie niet te vermelden:
- Voor vaklieden geldt dat zij op basis van vrijwilligheid deelnemen, onkosten worden uiteraard vergoed.
- Van de opdrachtgever vragen wij een vergoeding van de reële kosten en/of een symbolische bijdrage om De Klusklup zoveel mogelijk zelfstandig te laten kunnen functioneren.

A. Acquisitie

Organisaties die mogelijk opdrachten aan de Klusklup willen verstrekken, zijn met name afkomstig uit de maatschappelijke hoek. Denk dan bijvoorbeeld aan woningcorporaties, zorginstellingen, welzijnsorganisatie, wijkcentra, bewonersorganisaties, maar ook culturele instellingen als cultureel centra en bibliotheken, etc.

Wanneer je met zo'n potentiële opdrachtgever in gesprek gaat, neem dan de tijd om vooraleerst uit te leggen wat de insteek is van De Klusklup, namelijk kinderen in de praktijk laten kennismaken met beroepen en werkzaamheden om zo hun talenten en voorkeuren te ontdekken. Maak tijdens je afspraken gebruik van de praktijkvoorbeelden uit het voorbeeldenboek (zie bijlage 1).

Wanneer een opdrachtgever een concreet idee heeft voor een opdracht, bespreek je dit. Wat behelst de opdracht, zit er een termijn/deadline aan? Zijn er bijzonderheden? Vraag de opdrachtgever nadrukkelijk welke verwachtingen die heeft over het eindresultaat en maak duidelijk dat het uiteindelijk toch kinderwerk betreft, hoezeer we ook ons best zullen doen om goed resultaat te leveren.[7]

2 á 3 opdrachten per reeks volstaat.
Maak daarbij eventueel gebruik van het praatpapier (zie bijlage 2).

B. Werving vakkrachten

Op basis van de informatie over de opdrachten die je in de acquisitiegesprekken hebt verzameld, treed je in contact met mogelijke vakmannen/vakvrouwen. Weet je niet wie je zou kunnen benaderen, maak dan gebruik van de plaatselijke ondernemersvereniging of sleutelfiguren in de wijk.

Vragen die aan de orde komen zijn onder meer:
- Is de vakman bereid de opdracht te begeleiden?
- Zijn er (praktische) zaken waar je rekening mee moet houden? Kunnen jullie gezamenlijk een kostenraming opstellen?
- Maak een grove planning.

Verwerk de informatie in een voorstel ter bespreking met de opdrachtgever. Maak een klein contractje op om de afspraken te formaliseren (zie de overeenkomst in de bijlage 3). Bij akkoord van de opdrachtgever kan de klusklupcoach samen met de ondernemer/vakman de planning uitwerken.

Besteed naast de 'zakelijke aspecten' tevens tijd aan de taakverdeling tussen jou als klusklupcoach en de vakkracht. Ga daarbij uit van het standpunt dat jij je als coach bezighoudt met de begeleiding van de kinderen en de vakkracht met de uitvoering van de klus. Immers, zoals de vakkracht een expert is op zijn gebied, ben jij dat in het jouwe, deel dus ook jouw kennis over het omgaan met en begeleiden van kinderen. Besteed aandacht aan de huisregels die je met de kinderen gaat afspreken en vertel de vakkracht over de groepssamenstelling ('de gebruiksaanwijzing' van de kinderen).

Noot van de ontwikkelaars: we realiseren ons dat het tijd vraagt voor(dat) een 'nieuwe activiteit' bekendheid krijgt en een plaatsje inneemt in het *gevestigde* activiteitenaanbod.

[7] Zie praatpapier, bijlage 2

Dit betekent voor een Klusklupcoach dat, met name tijdens de eerste paar ronden van De Klusklup, het werven van betrokken opdrachtgevers en ondernemers extra overtuigingskracht en misschien ook wel tijd en doorzettingsvermogen vraagt. Wanneer je dit incalculeert, dan voorkom je teleurstelling en frustratie.

Natuurlijk kan gaandeweg ook blijken dat de geschiktste vakmensen vlak buiten jouw wijk werken of toont een bijzondere opdrachtgever van verderop zijn interesse. Het zou niet *ondernemend* zijn, om dergelijke kansen te laten liggen.

Om de doelgerichtheid van je programmering te bepalen, kun je gebruik maken van de doelenschijf die voor De Klusklup werd ontwikkeld door Klaas Mulder, Laagland 'advies (zie bijlage 4).

C. Werving vrijwilligers

Naast de vakman/vakvrouw is een derde begeleider op de groep raadzaam. Dit zou een vrijwilliger of een stagiair(e) kunnen zijn. Begin 'dicht bij huis' met zoeken. Mogelijk is er een ouder van school geïnteresseerd. Denk ook aan de mogelijkheid om een persberichtje te schrijven of oproepjes te plaatsen. Is er een vrijwilligerscentrale in je buurt? Maak dan ook daar de vacature bekend. Mogelijk kennen zij ook gepensioneerde vakkrachten die graag als vrijwilliger iets zouden willen doen.

Deze derde begeleider is de helpende hand, in eerste instantie voor de Klusklupcoach in de begeleiding van de kinderen, maar dat betekent natuurlijk ook meewerken aan de klus. De coach fungeert als aanspreekpunt/contactpersoon. Maak ook hier duidelijke werkafspraken, zodat iedereen weet waar die aan toe is en wat van hem/haar verwacht wordt.

D. Werving kinderen

De Klusklup is bedoeld voor kinderen uit groep 7 en 8 van het basisonderwijs. Houd vast aan een maximale groepsgrootte van 8-10 kinderen. Voor de werving van deelnemers aan De Klusklup werk je vindplaatsgericht en zeg nou zelf, wat is een logischer plek om te beginnen dan de basisschool in de buurt? Maak gebruik van de contacten die je inmiddels hebt opgebouwd (met de leerkrachten van groep 7 en 8, eventueel met bouwcoördinatoren, of bijvoorbeeld de brede school coördinator en directeur).

Begin met de contactpersoon op school. De school is een belangrijke partner als het gaat om de werving van kinderen (hoe enthousiaster de school, hoe groter de slagingskans), maar ook als kennisbron. Mogelijk kennen zij vakmannen/vakvrouwen onder de ouders van hun leerlingen. Daarnaast kan de school opdrachtgever van De Klusklup zijn.

Kies waar mogelijk voor de persoonlijke benadering en mix de wervingstechnieken:
- geef een (PowerPoint-)presentatie in de klas;
- maak een poster/flyer;
- stel een informatiebrief op voor de leerkrachten met daarin doel en doelgroep van De Klusklup;
- stel een uitnodigende brief op voor kinderen en hun ouders met een omschrijving van De Klusklup en de wijze waarop zij zich kunnen aanmelden.

Besteed in de communicatie met de doelgroep aandacht aan de klussen/opdrachten die je gaat verrichten, zodat de kinderen zich een goed beeld kunnen vormen van De Klusklup en de activiteiten.

Kinderen mogen zich zelf (via hun ouders) aanmelden, maar kunnen eveneens via de groepsleerkracht worden aangemeld. Denk je ook aan de scholen voor speciaal onderwijs?

Benut dit moment van aanmelden tevens om ouders te bevragen op hun expertise; zouden zij als vakkracht kunnen en/of willen optreden? Zouden zij als vrijwilliger betrokken willen worden bij De Klusklup, of kennen zij een mogelijke opdrachtgever? Bied hen de gelegenheid om contact met je op te nemen.

Handwenken voor de selectie van deelnemers
Eerder beschreven we dat De Klusklup niet geschikt is voor kinderen die bovengemiddelde behoefte hebben aan structuur c.q. die slecht kunnen omgaan met wisselende omgevingen. Deze boodschap hoef je niet letterlijk op te nemen in je informatie, maar tegelijkertijd is het wel raadzaam om open en helder te communiceren over de opzet van De Klusklup. Op die manier geef je ouders/opvoeders de gelegenheid zelf een afweging maken.
Maak gebruik van je contacten in de (brede)school ; informeer de groepsleerkracht of bouwcoördinator over de aanmeldingen die je hebt en vraag of die eventuele bijzonderheden weet, of over aanvullende informatie beschikt.

Probeer aan de hand van de informatie waarover jij nu beschikt te komen tot een evenwichtige groepssamenstelling met ongeveer evenveel jongens als meiden en maximaal twee kinderen 'met een rugzakje'.

Heb je meer aanmeldingen dan plaatsen in de groep? Bewaar dan de resterende aanmeldingen; mogelijk valt er iemand uit en kun je de vrijgekomen plaats opnieuw invullen. Begin anders bij een volgende cyclus van De Klusklup met het werven van deze kinderen.

Stap 3 Programmering
Maak om te beginnen een grove planning voor De Klusklup:

bijeenkomst	datum	onderwerp	locatie
1.		Kennismaking en aanvang klus 1	
2.		Klus 1	
3.		Klus 1	
4.		Klus 1	
5.		Klus 2	
6.		Klus 2	
7.		Klus 2	
8.		Klus 3	
9.		Klus 3	
10.		Afronding en presentatie	

Bepaal samen met de vakkracht hoeveel tijd je verwacht nodig te hebben per klus (2 of 3 weken, misschien in uitzonderlijke gevallen wel 4). Heb je voldoende materialen voor de uitvoering van de opdracht? Wat is de meest geschikte locatie om aan de slag te gaan? Kies bij voorkeur een locatie die vertrouwd is voor de kinderen, in een wijkcentrum of op school.

Programmeer De Klusklup rond de klus; zorg voor een 'aftrap' met aandacht voor de kennismaking en rond de cyclus af met een presentatie. Maak 'daar tussenin' een programma van 2 á 3 bijeenkomsten per klus. Zorg dat je door de weken heen steeds 'verslag legt' van de klussen in woord, of beeld, zodat je dat materiaal kunt gebruiken bij de eindpresentatie.

Stel ouders op de hoogte van je voornemen om de kinderen tijdens De Klusklup 'te volgen' ten behoeve van de eindpresentatie. Wil je beeldmateriaal ook voor publicitaire doeleinden gebruiken? Vraag dan vooraf om toestemming van de ouders/opvoeders om het kind te fotograferen en/of filmen.

Tip:
De deelnemers kunnen zelf een rol spelen in dit proces, natuurlijk als 'onderwerp', maar ook als actief reporter.

Aandacht voor reflectie, ruimte voor de deelnemers om terug te blikken en te bedenken wat de klus/ het project hen heeft gebracht, is essentieel; Wat vond ik ervan of vond ik het leuk of niet? Gaat me dit makkelijk af? Zou ik het vaker willen doen? Wat betekent het als ik een opleiding in deze richting kies? De Klusklup roept vragen op bij de deelnemers, de professional stimuleert en begeleidt hen om de antwoorden te vinden. Maak met je contactpersoon op school afspraken over de manier waarop bevindingen worden teruggekoppeld:

- Doen de kinderen dat zelf (en alleen wanneer zij dat zelf willen)?
- Bespreekt de Klusklupcoach deze informatie in direct contact met de leerkracht?
- Is de terugkoppeling onderdeel van de eindpresentatie (waarbij je de school in dat geval nadrukkelijk betrekt)?

Of misschien heb je zelf nog een ander (veel beter) idee? Wees creatief en kijk vooral wat past bij jouw groep.

Week 1: De startbijeenkomst
Maak van de eerste bijeenkomst een bijeenkomst waarin je:

1. kennis maakt met elkaar;
2. uitleg geeft over De Klusklup en de opdrachten die jullie gaan uitvoeren.

Houd ook bij de kennismaking het thema van De Klusklup in het vizier. Laat de kinderen bijvoorbeeld kennismaken in tweetallen (altijd minder spannend dan in de hele groep).

Voorbeeld 2. Kennismakingsopdracht: (dit vergt voorbereiding) zorg voor een tafel vol plaatjes, tekeningen en foto's (uit tijdschriften of van internet) die iets te maken hebben met de klussen die tijdens deze cyclus van De Klusklup centraal staan. Dat kunnen afbeeldingen zijn van materialen, mensen aan het werk of eindproducten.
Laat alle kinderen een afbeelding kiezen die hen het meest aanspreekt.
Vraag in de groep: Vertel wie je bent en wat je ziet? Met welk beroep of werk heeft dit te maken? Waarom spreekt het zo aan?

Voorbeeld 1. Kennismakingsopdracht: vertel je naam, hoe oud je bent, wat voor werk je ouders/opvoeders doen en - als je dat weet - wat je zelf graag zou worden (2x2 minuten).

Vraag de kinderen nu om elkaar voor te stellen aan de groep.

Leg uit welke klussen op het programma staan en voor wie. Neem de tijd om te horen welke verwachtingen de kinderen hebben bij De Klusklup.
Zorg er zo mogelijk voor dat je ook direct in de eerste bijeenkomst aan de slag gaat, zodat de kinderen zich een beeld kunnen vormen van De Klusklup.

Besteed aandacht aan omgangsvormen met elkaar en met de vakkrachten en aan de 'huisregels', als het gaat om aanwezigheid en afmelding. Leg de afspraken vast, eventueel in een contractje.

Week 2 en verder

Afhankelijk van de omvang van de klus verdeel je de elementen over één of meerdere lessen. Maak daarvoor samen met de vakkracht die je bereid hebt gevonden, een inschatting van de tijd die je nodig hebt om de klus (opdracht) te klaren.

Bijeenkomst 2
Kennismaking met de vakkracht, aandacht voor verhaal/ervaring. Haal op met de groep: wat weten we al over het beroep, de sector? Maak daarbij liefst gebruik van (beeld)materiaal.

Dit stuk bereid je voor samen met de vakkracht. Wanneer je deze kennismaking kunt laten plaatsvinden op locatie (bijvoorbeeld op de werkplek van de vakkracht of bij de opleiding), dan draagt dit bij aan de beeldvorming van de deelnemers.
Vertel over de klus, de planning voor de komende bijeenkomsten en de taakverdeling. Maak eventueel een start met de uitvoering.

Bijeenkomst 3 (en/of 4)
Start met een 'rustmomentje': even loskomen van schoolse werkelijkheid.
Herhaal daarna even kort: welke klus voor jullie ligt, welk deel van de klus vandaag op het programma staat en hoe de taken verdeeld zijn.

Aan de slag! Maak foto's en film eventueel (delen van) het productieproces. Deze kun je straks gebruiken bij de eindpresentatie.

Bijeenkomst 3 (en/of 4)
Afronding van de klus en oplevering aan de opdrachtgever. Leg ook dit proces vast op foto of film.

De evaluatie heeft met name betrekking op de ervaring/indruk van het deelnemende kind. Neem daarom na afloop van iedere klus de tijd om met de kinderen te bespreken: wat vonden zij van de klus en van het werk van de vakman? Leuk, moeilijk, interessant? Zou het kind nog eens zo'n klus willen doen? Zou die er meer over willen leren? Kies voor de evaluatie een vorm die past bij de groep.

Stel vragen als:
- Wat heb je gedaan?
- Wat kun je nu dat je eerder niet kon/wist?
- Wat vind je de leukste klus en waarom? Wat vond je het leukste om te doen aan de klus?
- Wat het minst leuk?
- Wat voor opleiding zou je kunnen doen als je meer wilt leren?
- Waar zou je dan kunnen gaan werken?

Tip: werk met certificaten (zie bijlage 6 voor een voorbeeld).
Beschrijf wat de klus was, wie de opdrachtgever was en welk aandeel het kind vervulde. Laat ruimte voor de persoonlijke evaluatie van het kind.

Tip: creëer je eigen cliffhanger.
Het evaluatieproces van de deelnemers is belangrijk, maar mag tegelijkertijd niet te veel tijd in beslag nemen (denk aan de concentratieboog). Combineer daarom de evaluatie met de oplevering van de klus, of juist met de start van de volgende klus.

Is de tijd te kort om daadwerkelijk een start te maken met de nieuwe klus? Neem de deelnemers dan in ieder geval mee in het proces en vertel wat de volgende bijeenkomst staat te gebeuren.

Tot besluit: de eindpresentatie
Wijd de laatste bijeenkomst van de cyclus aan de presentatie van het werk van de Klusklup-deelnemers. Afhankelijk van de klussen kan het eindproduct worden getoond of beelden ervan. Besteed aandacht aan het productieproces en biedt de kinderen de kans om te vertellen over hun ervaringen.

Organiseer de presentatie op een centraal toegankelijke plek (op school?), zodat de deelnemers de resultaten van hun inspanningen delen met ouders, broers en zussen, de leerkracht en misschien ook met klasgenoten. Misschien wil je ook de lokale pers uitnodigen?

Maak er een feestje van waarbij ook de vakkrachten, vrijwilligers en opdrachtgevers uitgenodigd zijn. Besteed speciaal aandacht aan de vakkracht/ondernemer die zich belangeloos inzette. Wanneer die zich gewaardeerd voelt en op welke wijze dan ook baat (bijvoorbeeld naamsbekendheid) ervaart bij zijn of haar betrokkenheid, is die immers eerder bereid zich een volgende keer weer in te zetten voor De Klusklup; of dat nu is als ambassadeur of wederom als vakkracht bij de uitvoering van een klus.

De Uitvoering

Voorafgaand aan de uitvoering ffff checken:

- Heb je een ruimte gereserveerd om samen te komen en te werken? De keuze voor de **locatie** is onder andere afhankelijk van de opdracht.
- Heb je een **vrijwilliger of een stagiaire** voor de groepsbegeleiding? Naast de vakman/ vakvrouw die uitleg en begeleiding kan geven over de klus zelf, heb je extra handen nodig voor de begeleiding van de kinderen. Dit kan een stagiaire zijn (bijv. MBO/HBO Social Work), een betrokken vrijwilliger (al dan niet uit de buurt) of een ouder van een van de kinderen.
- Heb je de **opdrachten** vastgelegd? Probeer het programma zoveel mogelijk rond te hebben, zodat je je tijdens de uitvoering kunt concentreren op de kinderen en de klussen. Heb je met de opdrachtgever helderheid over de opleverdatum en de presentatiewijze?
- Wie zijn de **kinderen die meedoen**?
  Heb je aanmeldingen van kinderen met een rugzakje (al dan niet uit het speciaal onderwijs), neem contact op met de groepsleerkracht en informeer naar aandachtspunten in de begeleiding.
  Als de situatie het toelaat is het overigens sowieso goed om de lijst met aanmeldingen kort door te spreken met de leerkracht. Mogelijk ziet die aanleiding om kinderen gericht uit te nodigen om deel te nemen.
  Maak een presentielijst, met contactgegevens van ouders/opvoeders.

4. Onderbouwing

4.1 Onderbouwing vanuit de praktijk

De Klusklup is ontwikkeld naar een idee van Klaas Mulder, adviseur en musicus. Hij constateerde een schijnbare tegenstelling tussen de waardering van cognitieve kennis en vaardigheden in het (basis)onderwijs en de veelal praktijkgerichte toekomst die het gros van de leerlingen wacht.

Hoe kunnen we bijdragen aan de herwaardering van uitvoerende beroepen en zelfstandig ondernemerschap? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat kinderen de kansen die voor hen liggen positief opnemen, dat zij trots zijn op de kennis en vaardigheden van hun ouders en vakmanschap in hun leefomgeving (h)erkennen. Hoe kunnen we de (pedagogische) kracht van de omgeving (civil society) inzetten om deze doelen te bereiken?

De Klusklup is van start gegaan met de basisgedachte dat een groep kinderen, onder begeleiding van een vakman of vakvrouw ('een ander soort *meester*'), vrijwilligers en de Klusklupcoach, een opdracht (*klus*) 'verkoopt'. Op die manier zou de ondernemersgeest van de kinderen worden geprikkeld en zou De Klusklup op den duur zelf bedruipend kunnen zijn/worden, dat wil zeggen, minder afhankelijk van subsidies.

De opzet van De Klusklup is in 2010 onderwerp gemaakt van een subsidieaanvraag bij ZonMw in het kader van het programma *'Vrijwillige inzet voor en door Jeugd en Gezin'*. Dankzij de bijdrage van ZonMw konden Brede School Tilburg en de Twern de opzet van De Klusklup testen op vijf plaatsen in drie verschillende gemeenten, te weten Tilburg, Oisterwijk en Gilze (gemeente Gilze en Rijen).

Op iedere plek heeft drie keer een reeks van Klusklupbijeenkomsten plaatsgevonden. Iedere reeks bijeenkomsten is geëvalueerd met de uitvoerders, de opdrachtgevers en de deelnemers. De bevindingen uit deze evaluaties vormden de basis voor de te ontwikkelen methodiek.

In de eerste ronde van de pilotfase bleek al dat de taak van de Klusklupcoach groot en veelomvattend was, variërend van het acquireren van opdrachten tot het werven en begeleiden van vakkrachten en het coachen van kinderen tijdens de uitvoering van de klussen. Het onderhandelen over prijzen voor de opdrachten (klussen) met veelal maatschappelijk betrokken partners in het eigen werkgebied bleek een brug te ver.

Dit heeft er toe geleid dat de commerciële aspiraties van De Klusklup weliswaar in een vroeg stadium zijn losgelaten, maar aandacht voor waarden als ondernemingszin, dienstbaarheid en service-gerichtheid bleven echter behouden, zij het indirect via de praktijkverhalen van de vakkracht.

De tweede ronde heeft geleid tot een inhoudelijke verdiepingsslag; bij De Klusklup draait het immers niet enkel om het 'klaren van de klus' maar meer nog om het ervaren, het proeven van praktijkwerk-zaamheden in verschillende sectoren en het ontdekken van persoonlijke voorkeuren. Om ervoor te zorgen dat deze component niet verloren gaat in alle gedruis rondom een klus, is meer ruimte gecreëerd voor zowel de kennismaking met de vakkracht en zijn beroep als voor de evaluatie.

De ervaringen uit de praktijk hebben geleid tot de opzet van de Klusklup zoals nu weergegeven.

4.2 Theoretische onderbouwing

De methodiek is ten dele theoretisch onderbouwd. Ten behoeve van de methodiek is kennisgenomen van de inhoudelijke kaders 'levensecht leren' zoals ontwikkeld door het NIZW Jeugd (2005)[8].

[8] Jeugdactiviteiten in de brede school : werkboek voor kwaliteitsontwikkeling: doelen, methodiek, evaluatie / S. van Oenen; P.P. Bakker; M. Valkestijn, NIZW Jeugd, NIZW Jeugd. - Amsterdam : SWP, 2005

Binnen het concept ‘levensecht leren’ worden drie gradaties van levensecht leren onderscheiden (Van Oenen, Bakker en Valkestijn, 2005). De drie gradaties van levensecht leren zijn verwerkt in drie globale doelen die tegelijkertijd de algemene doelen zijn voor alle educatieve activiteiten voor kinderen en jongeren door welzijnswerk binnen de brede school.

De drie globale doelen (gradaties) van levensecht leren zijn:
1. Gelegenheid bieden tot maatschappelijke participatie;
2. Gelegenheid bieden tot levensechte ontmoeting en oriëntatie;
3. Gelegenheid bieden om iets specifieks te oefenen in een enigszins levensechte context.

Volgens deze definitie past De Klusklup binnen alle drie de doelen van ‘levensecht leren’ te weten levensechte ontmoeting en oriëntatie. De drie globale doelen doen elk een beroep op (verschillende) competenties van kinderen (al dan niet in onderlinge samenhang). Het gaat dan om bijvoorbeeld inzichten, vaardigheden en houdingen.

Competentie is het vermogen om het geheel adequaat in te zetten in concrete situaties. Dat spoort met de visie van levensecht leren, waar het niet primair gaat om losse stukjes kennis (of vaardigheden, of attitude), maar om de manier waarop je die inzet in allerlei situaties. Het hangt af van de situatie, welke competentie op welk niveau wordt ingezet.

Bij *oriëntatie en ontmoeting* zal het in ieder geval altijd gaan om inzichten, vaardigheden en attitudes die nodig zijn voor:
a. Verkenning (exploratie):
   Indrukken verwerven en verwerken door: kijken, luisteren (voelen, ruiken en proeven) en dingen praktisch uitproberen.
b. Reflectie en communicatie:
   Vergelijking en verbinding van ervaringen, indrukken, meningen: door deze zelf te uiten en te luisteren naar anderen, vragen bedenken, meningen formuleren en uitwisselen en aldus verschillende perspectieven te leren kennen en overwegen.
c. Ontwikkeling van inzichten over het behandelde onderwerp, maar dat gebeurt ook via de twee bovengenoemde punten.’[9]

Bovengenoemde elementen zijn verwerkt in de opzet en programmering van bijeenkomsten rond een klus.

Praktische criteria voor het onderscheiden van de mate van levensechtheid
- *De aard van het product*: is dit primair een leerresultaat voor de kinderen zelf, waaraan zij of anderen kunnen zien wat ze nu kunnen? Of is er een wederkerige waarde: hebben ook anderen of de omgeving er iets aan? Een voorstelling of film voor anderen maken, iets te koop aanbieden, een stuk in een krant, diensten verlenen: in alle gevallen heb je te maken met anderen zoals publiek, klant, enzovoort.
- *De ruimte*: wordt er geleerd óver een praktijk maar in school of buurthuis? Of op de locatie waar de activiteit zich in het echt afspeelt? Of is het een activiteit die levensecht in een school of buurthuis kan plaatsvinden?
- *Betrokken medewerkers*: wordt de activiteit alleen door de groep kinderen en begeleiders uitgevoerd? Of is er medewerking van externe deskundigen: beroepsbeoefenaars of ervaringsdeskundigen?
- *De rol van deze externe deskundigen*: hoe wisselen zij hun kennis en ervaringen uit met de leerlingen? Brengen zij hun bijzondere kennis, ervaringen, beleving, perspectief op de zaak in? Introduceren zij leerlingen in voor hen nieuwe situaties, of bieden ze een nieuwe blik op bekende situaties? Doen/maken ze iets met de leerlingen wat ook belang heeft voor henzelf, in het kader van hun eigen werk/leven?
- *De frequentie en afwisseling van situaties*: voor levensechte oriëntatie, ontmoeting of maatschappelijke participatie; voor het oefenen met specifieke competenties.

[9] Praktijkboek voor Schoolbuurtwerk, p. 9 (2005)

5. Kwaliteitsbewaking en evaluatie

Door te werken volgens een methode zorgen we ervoor dat de activiteit, in dit geval De Klusklup, volgens een vaste structuur verloopt; er is (meer) eenheid van uitvoering en we verzekeren ons ervan dat de elementen die bijdragen aan het behalen van het resultaat een plaats krijgen in het proces. Het werken volgens beschreven methoden draagt bij aan de kwaliteit van dienstverlening.

De doelen en resultaten van je aanpak, onverschillig welke, zijn op voorhand bepaald. De evaluatie heeft tot doel om achteraf te bepalen:

- of je in je opzet bent geslaagd;
- of je je resultaten hebt behaald;
- wat werkte en wat niet (waarom niet?);
- wat de volgende keer eventueel anders zou moeten (En hoe?).

De Klusklup wordt op verschillende momenten en op verschillende niveaus geëvalueerd:

a) Met de kinderen (per klus en na afloop van de reeks).
b) Met de vakkracht (na afloop van de klus).
c) Klusklupcoach en vrijwilligers (na afloop van de reeks).

Op welke manier je evalueert, is afhankelijk van je voorkeur en de situatie.

Ad a) Met het oog op de *deelnemende kinderen* richt de evaluatie zich op de klus en de ervaring die dat bracht:

Tips voor de evaluatie:
Bedenk vooraf, bij de programmering, hoe je de evaluatie zou willen aanpakken: mondeling of schriftelijk, in een groep of individueel, en op welk moment je de evaluatie inpast in het programma.
Ruim voldoende tijd in voor de uitvoering èn voor het verwerken van de informatie die je ophaalt.

- Wat vond ik van de klus?
- Wat vond ik van de taken/werkzaamheden die ik kreeg toebedeeld?
- Zou ik dit vaker willen doen/ zou ik er meer over willen weten/ leren?

Aan het einde van de reeks worden de deelnemers bevraagd in het kort de activiteit als geheel te waarderen met een rapportcijfer, voorzien van motivatie en eventuele verbeterpunten.

Tip: Maak bij de evaluatie met de kinderen eventueel gebruik van het beeldmateriaal dat je door de weken heen hebt verzameld, zo fris je hun geheugen weer even op.'

Ad b) Met de *vakkracht* wordt de programmering geëvalueerd; als we dezelfde klus nog eens zouden uitvoeren:

- Wat zou je hetzelfde doen?
- Wat zouden we anders moeten doen?

Daarnaast is het wenselijk in te gaan op het samenspel tussen vakkracht en Klusklupcoach;

- Wat ging goed, wat kan beter?
- Hoe dan?

Natuurlijk wil je graag weten of je opdrachtgever tevreden is over het product of de dienst die hij/zij van De Klusklup ontving. Zonder daar een formeel evaluatiemoment van te maken, misstaat het niet om de opdrachtgever(s) per brief te bedanken voor de (waarschijnlijk) prettige samenwerking en aan te geven dat je openstaat voor verbeterpunten.

6. Randvoorwaarden voor de uitvoering

6.1 Op het niveau van de uitvoerders

Bij de opzet en uitvoering van De Klusklup is een centrale rol weggelegd voor de Klusklupcoach. Hij of zij is immers degene die:
1. klussen/opdrachten werft;
2. de vakkracht werft om de uitvoering van de klus te begeleiden;
3. kinderen werft en begeleidt bij het volbrengen van de klussen en hen coacht bij het ontdekken en/of ontwikkelen van hun talent.

Vanwege de diversiteit van taken en betrokkenen (kinderen, ondernemers, ouders, vrijwilligers, maatschappelijke partners) is het vermogen om te schakelen van essentieel belang voor de Klusklupcoach. Daarnaast vraagt De Klusklup met het oog op talentontwikkeling om met name pedagogische vaardigheden van de coach. Dit veronderstelt een HBO werk- en denkniveau, bijvoorbeeld opgedaan tijdens een studie Social Work.

Competenties specifiek voor de Klusklupcoach:
- kent de wijk en de wijk kent hem/haar;
- is zelf ondernemend en kan zich in verplaatsen in ondernemers;
- profileert zich in netwerken en kan hierbinnen samenwerken en samenwerking stimuleren;
- kan contact leggen en onderhouden met diverse doelgroepen;
- werkt vanuit een empathische houding;
- kan plannen en organiseren;
- heeft een stimulerende, activerende houding ten aanzien van kinderen en volwassenen;
- kan signaleren en vanuit deze signalen handelen;
- beschikt over zelfreflectie, waardoor hij zijn/haar houding aanpast wanneer dit gewenst is;
- is creatief, kan improviseren en is nieuwsgierig. Hij/zij zal, wanneer dit nodig is, zoeken naar nieuwe wegen om bepaalde dilemma's op te lossen en is oprecht geïnteresseerd in de leefwereld en de verschillende leefstijlen van de bewoners.

Op het moment van schrijven is geen specifieke training ontwikkeld voor beginnende Klusklupcoaches. Op verzoek doet de Twern een aanbod voor training en/of coaching dat op de lokale maat is toegesneden. Daarbij hanteert de Twern voorliggende methodiek als leidraad.

6. 2 Op organisatieniveau

Het opzetten van een Klusklup op een nieuwe locatie is intensief werk en doet een beroep op een diversiteit aan kennis en vaardigheden van de beroepskracht. Het is aan de organisatie om de coaches die De Klusklup gaan uitvoeren daarin voldoende te faciliteren. Daarbij gaat het zowel om ruimte in de tijd als in mogelijkheden om met elkaar informatie uit te wisselen. De aansturing van Klusklupcoaches zou zich met name moeten richten op het bevorderen van kennisuitwisseling en het opbouwen van gezamenlijke *know how*.

Om de ontwikkelkracht van de coaches te stimuleren is het raadzaam om in dezelfde periode met meerdere Klusklups tegelijk te starten. Geef de Klusklupcoaches voldoende ruimte om zich hun rol eigen te maken. Dat betekent: raam voldoende tijd in, want het is geen klus die je 'er zo maar even bij doet'.

Laat de Klusklupcoaches in teamverband optrekken. Zo kunnen zij elkaar inspireren bij het bedenken van klussen die tot de verbeelding spreken en geschikte werkvormen en tips met betrekking tot geschikte vakkrachten uitwisselen. Aandacht voor de lokale situatie en de eventuele onderlinge verschillen daarin is van groot belang.

Door met meerdere Klusklups tegelijkertijd (of binnen een overzichtelijke periode) van start te gaan, bied je je organisatie bovendien de mogelijkheid om een aantal zaken centraal te regelen.

Denk bijvoorbeeld aan zaken die te maken hebben met de naamsbekendheid en de status van je activiteit (communicatie en PR), maar ook sponsoring en het ontwikkelen van materialen en werkvormen en het stimuleren en organiseren van kennisuitwisseling. Door met elkaar de afweging te maken wat centraal kan worden georganiseerd en wat decentraal/per Klusklup, kun je als organisatie de taken van de Klusklupcoach afbakenen, terwijl tegelijkertijd De Klusklup aan (slag-)kracht wint.

Denk tevens aan het creëren van goede randvoorwaarden als het gaat om het werken met vrijwilligers. Mogelijk werk je bij een welzijnsorganisatie die de *do's* en *don'ts* voor vrijwilligers al goed op een rijtje heeft. Mocht dat niet het geval zijn, bedenk dan samen met collega's en de vrijwilligers wat de grenzen zijn van hun werk en hoe jullie die kunnen bewaken.

Ruim voldoende tijd in om kennis te maken met je vrijwilliger(s) en je ervan te vergewissen dat jullie duidelijke afspraken hebben gemaakt over de werkwijze.

Neem vooral ook kennis van het protocol '*In veilige handen'* via www.inveiligehanden.nl

6.3 Op het niveau van de (basis)school

De betrokkenheid van de school en/of de groepsleerkracht van de deelnemers aan De Klusklup is geen spijkerharde randvoorwaarde. Tegelijkertijd moet wel gezegd dat het de kwaliteit van de uitvoering ten goede komt, wanneer er sprake is van een goede samenwerking. Samen met de school of de groepsleerkracht kan de Klusklupcoach meer doelgericht werven. Bij een presentatie in de klas is aandacht immers gegarandeerd, bovendien weet de groepsleerkracht precies voor wie De Klusklup geschikt is en welke deelnemers een 'gebruiksaanwijzing' hebben.

Voor de groepsleerkracht kunnen de leermomenten van deelnemers aan De Klusklup een aanleiding zijn om met de leerling in gesprek te gaan over (school)loopbaan en schoolkeuze.

6.4 Kosten

De kosten voor het opzetten en onderhouden van een Klusklup zijn te herleiden tot
- kosten met betrekking tot personele inzet;
- activiteitenkosten, zoals materiaal, evt. huur en/of vrijwilligersvergoeding.

Om met de laatste post te beginnen; deze is afhankelijk van de klussen die je aanneemt en de afspraken die je binnen je organisatie hebt gemaakt. Hoe het ook zij, maak van tevoren goede afspraken, zodat je niet voor verrassingen komt te staan.
Kosten met betrekking tot personele inzet zullen variëren, afhankelijk van de systematiek die de organisatie hanteert. Het is daarom transparanter om in dit verband te praten over de tijdsinvestering die de organisatie van De Klusklup vergt.

Uitgangspunten per reeks:
- 10 bijeenkomsten van 2 uur per keer;
- 2 á 3 klussen met 2 á 3 verschillende vakmannen;
- minimaal 1 vrijwilliger of stagiaire.

Werving	**Uren**
Deelnemers	10
Opdrachten/ opdrachtgevers	10
Vaklieden en vrijwilliger(s)	10

Voorbereiding en uitvoering	
Programmeren en organiseren	20
Uitvoering bijeenkomsten	20

7. De Klusklup in de media

Klusklup leidt kinderen Prinsenbos door Gilze

Auteur: door Dennis Nuiten d.nuiten@bndestem.nl | maandag 13 februari 2012 | 07:51 | Laatst bijgewerkt op: maandag 13 februari 2012 | 08:54

Tekstgrootte

Kinderen van de Klusklup in Gilze verzorgden zaterdag een rondleiding door het dorp voor kinderen van asielzoekerscentrum Prinsenbos. Zij bezochten onder meer de scouting. foto Frank Poppelaars/het fotoburo

GILZE - "De meesten hebben geen computer op hun kamer. Bij het asielzoekerscentrum zijn alleen buiten wat speeltoestellen.
Ik denk dat zij dit een hele leuke dag vinden", vertelt Paul Evers. De tien kinderen van het centrum zijn inderdaad flink uitgelaten als zij in basisschool De Bolder in Gilze mogen rondkijken. "Meester Paul! Ik wil naar deze school!", roept een van de kinderen na de rondleiding. "Ik ook!", roept een ander.

Evers is locatieleider van basisschool Prinsenbos in het asielzoekerscentrum in Gilze. Zaterdag was hij een van begeleiders die kinderen begeleidden bij hun rondgang door Gilze.
De kinderen, in de leeftijd van 10 tot en met 12 jaar, mochten mee met een rondleiding die was georganiseerd door de Klusklup. Dit is een groep kinderen uit groep en 7 en 8 van de basisscholen in Gilze. Een keer in de week komen ze bij elkaar. Zij voeren opdrachten uit voor maatschappelijke organisaties in hun dorp. Zo heeft de Klusklup al eens een poppenkast gemaakt voor de kinderopvang.

Afgelopen weekend spanden de basisscholieren zich dus in voor de kinderen uit het asielzoekerscentrum. Die komen uit alle delen van de wereld. Hun ouders zijn uitgeprocedeerd. Hoe lang zij nog in Nederland kunnen blijven, weten ze niet. De meeste spreken Nederlands, dus communiceren is geen probleem. "Zij komen maar weinig in het dorp. Vandaag kunnen ze in aanraking komen met kinderen uit Gilze", vertelt Yenthe Kanters van het jongerenwerk in Gilze en Rijen. Zij is de coach van de Klusklup.

De Klusklupkinderen hadden een heel programma samengesteld. Zo ging het gezelschap zaterdag naar de sporthal, de scouting, De Wildschut, de skatebaan en de kerk. Op veel van die plekken maakten ze kennis met kinderen uit het dorp.

Kanters verwacht dat de Klusklup zich vaker voor het asielzoekerscentrum gaat inzetten.

© BN DeStem 2012, op dit artikel rust copyright.

NAAR DE ZEEFDRUKKERIJ **MET DE KLUSKLUP**

ALS KIND LEER JE OP SCHOOL REKENEN EN AARDRIJKSKUNDE, MAAR GEEN PRAKTISCHE VAARDIGHEDEN UIT HET DAGELIJKS WERK VAN VOLWASSENEN. BEHALVE BIJ DE KLUSKLUP. KINDEREN VAN KLUSKLUP AKWAMARIJN IN TILBURG ONTWIERPEN VOOR ZORGCENTRUM DE WEVER JOZEFZORG BELETTERING EN LOGO'S. BIJ ZEEFDRUKKERIJ LO-GO MOCHTEN ZE DIE ZELF UITPRINTEN EN UITSNIJDEN. Tekst Edo Beerda. Foto's Ries van Wendel de Joode.

In Tilburg is dinsdagmiddag Klusklupmiddag. Allemaal verzamelen in het buurthuis. De meiden zijn er nog niet, dus er is nog even tijd voor een potje tafelvoetbal.

Voordat Klusklupcoach Peter Snoeren de buurtwerkbus richting de zeefdrukkerij stuurt, moet iedereen natuurlijk eerst verkleden. Hoe zou je de klupleden herkennen zonder hun Klusklup-bodywarmer?

De afgelopen maanden hebben de Klusklup-kinderen al van alles gemaakt: kerststukjes, een schoolkrant en ook kastjes – in een meubelmakerij. Wat er bij Lo-Go moet gebeuren, kun je meteen zien aan de oldtimer Renault voor de deur: die is helemaal beplakt met logo's en letters.

'Wij printen en beletteren alles, van luciferdoosjes tot auto's', vertelt manager Dave Aarts (Lo-Go) binnen. 'En vandaag gaan we dat voor jullie doen.' Dave heeft de logo's die de kinderen een week eerder hebben ontworpen allemaal ingescand. Vanuit de computer kan hij ze doorsturen naar de printer.

In de kleurenprinter past een rol van vijftig meter lang, 1,60 meter breed. Dave: 'De druppetjes vallen op het papier. Je ziet precies hoe de logo's druppeltje voor druppeltje worden opgebouwd.' De leiding van De Klusklup zoekt voor de opdrachten altijd ondernemers die plezier hebben in hun werk. Zo iemand is Dave. 'Ik heb zelf ook kinderen en vind het leuk om ze enthousiast te maken voor mijn werk.'

De print is al niet meer nat, maar het papier is wel lekker warm, voelt Mille. 'Klopt', zegt Dave. 'Door het te verwarmen, gaat het materiaal openstaan. Daardoor kan de inkt diep binnendringen.' Aminata vindt het logo dat zij heeft gemaakt, voor de linnenkamer, er mooi uitzien. 'Ik heb mijn lievelingskleuren gebruikt: blauw en paars.'

de Twern

brede school tilburg

de Twern

brede school tilburg

Literatuurlijst

Jeugdactiviteiten in de brede school : werkboek voor kwaliteitsontwikkeling: doelen, methodiek, evaluatie / S. van Oenen; P.P. Bakker; M. Valkestijn, NIZW Jeugd, NIZW Jeugd. - Amsterdam : SWP, 2005

Nieuwe Ronde, nieuwe kansen (sociale stijging en daling in perspectief)/ RMO – Den Haag 2011

Levensecht Leren in de Buurt (praktijkboek voor schoolbuurtwerk binnen het basisonderwijs/ Stichting Welzijn Westerpark,- Amsterdam, 2005)

Kerncijfers 2006-2010 Onderwijs, Cultuur en Wetenschap / Ministerie OC&W – Den Haag 2011

Bijlagen

Bijlage 1

Ideeënboek
De Klusklup

Voor u ligt het ideeënboek voor De Klusklup.
De Klusklup wordt gevormd door 'kleine ondernemers' uit groep 7 en 8 van het basisonderwijs. Zij werken gedurende 3 of 4 weken onder leiding van de Klusklupcoach en een vakman aan een klus. Voor zo'n klus wordt opdracht gegeven door bijvoorbeeld een school, een zorginstelling, de bibliotheek, of een woningcorporatie. Maar ook groepen wijkbewoners als een buurtvereniging, straatcomité of de wijkorganisatie kunnen de hulp van De Klusklup inroepen.

Het ideeënboek laat enkele voorbeelden zien van opdrachten die De Klusklup zou kunnen verrichten. Het dient ter inspiratie voor mogelijke opdrachtgevers.
Heeft u zelf een idee voor een opdracht aan De Klusklup? Aarzel niet om het met de klusklupcoach te bespreken!

Paasbroodjes

Een corporatie verrast haar huurders op leeftijd met een paasbroodje. De deelnemers van De Klusklup bakken de broodjes onder leiding van de bakker uit de buurt en bezorgen ze.

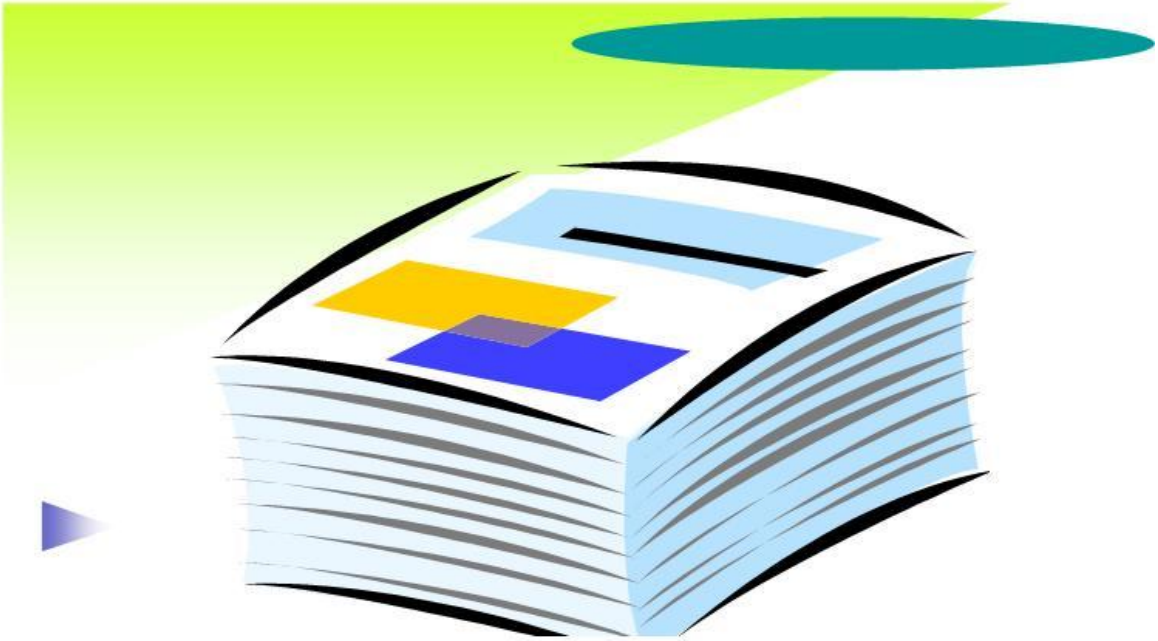

Posters

Een actieve bewonersgroep organiseert een buurtfeest. De werkgroep vraagt de deelnemers van De Klusklup om de posters te maken. Een grafisch vormgever helpt hen met het ontwerpen en het afdrukken van het PR-materiaal.

stadstuintjes opknappen

Een corporatie vraagt De Klusklup om de voortuintjes in een bepaalde straat mee op te knappen. Onder leiding van een tuinman zal De Klusklup onkruid wieden, schoffelen en bollen poten.

Bijlage 2 **Praatpapier**

Misschien heb ik een klus voor De Klusklup

1. **De kennismaking**

2. **Licht toe, De Klusklup in het kort:**

- De Klusklup is een groep kinderen die gedurende 14 weken onder begeleiding van volwassenen kennis maakt met verschillende soorten 'vakwerk'. Je kunt dan denken aan houtbewerking, grafische technieken, catering of het werken met bloemen en planten.
- Als aannemers-in-de-dop verrichten de leden van De Klusklup werkzaamheden in opdracht. Opdrachten zijn afkomstig van (maatschappelijke) organisaties uit de (directe) omgeving.
- Afhankelijk van de aard van de opdracht wordt een vakman/kleine ondernemer betrokken bij de voorbereiding en de uitvoering van de klus. Deze doet dat als vrijwilliger.
- Een typische Klusklupklus wordt in 2 á 3 wekelijkse bijeenkomsten gerealiseerd. Daarbij is tevens ruimte om kennis te maken met materialen en technieken.
- Een typische Klusklupklus is behapbaar: biedt voldoende ruimte om kennis te maken met materiaal en techniek, maar ook voldoende uitdaging c.q. 'werk' voor alle deelnemers.
- De opdrachtgever vergoedt alle onkosten die gemaakt worden om de opdracht te kunnen voldoen.
- Tot slot: De Klusklup blijft kinderwerk! Wij doen ons best om zo goed mogelijk aan de verwachtingen van de opdrachtgever te voldoen, maar de klus is en blijft door kinderhanden uitgevoerd.

3. **De opdracht**
   Na de kennismaking met elkaar en met het verschijnsel De Klusklup 'verken' je de vraag:
   - Welke opdracht heeft de opdrachtgever in gedachten voor de Klusklup?
   - Is er sprake van een deadline/gewenste einddatum?
   - Is de opdracht te behappen c.q. hoe maken we deze behapbaar? (zie hierboven)
   - Is de opdrachtgever bereid de kosten op zich te nemen? Is er een budget dat gehanteerd dient te worden?

4. **De opdrachtbevestiging**
   Wanneer de Klusklupcoach de opdracht helder heeft, vult die samen met de opdrachtgever
   (1) het opdrachtformulier in;
   (2) benadert een ondernemer die bekend is met het gevraagde vakwerk;
   (3) stelt met deze ondernemer samen een begroting en een tijdspad op en
   (4) stuurt tot slot het opdrachtformulier met daarachter de 'offerte' (in tweevoud, graag een exemplaar retour) ter ondertekening aan de opdrachtgever;
   (5) Aan de slag!

Bijlage 3 Overeenkomst

Ja,

Ik heb een klus voor De Klusklup

Opdrachtgever:

Contactpersoon	…….……
Organisatie	……
Adres (1)	……
Adres (2)	……
Telefoonnummer	……..
Email	…….…….……

Korte omschrijving van de klus:

……..……

……..……

……..……

Overeengekomen 'leverdatum': … - … - 20 .. of in week … van 20 ..

☐ Opdrachtgever gaat akkoord met bijgevoegde begroting en verklaart het verschuldigde bedrag à € …., …... bij levering te voldoen.

Namens De Klusklup:
(*naam in letters*)
……

Namens de opdrachtgever:
(*naam in letters*)
……

Klusklupklus
Begroting

Omschrijving klus:……

Opdrachtgever:
……

Omschrijving (materiaal)kosten	**Bedrag**
	€
	€
	€
	€
	€
	€
	€
	€
Totaal	***€***

Neem a.u.b. contact met mij op

Ja, ik ben geïnteresseerd in De Klusklup;
☐ Ik heb mogelijk een opdracht
☐ Ik biedt mij aan als vakkracht[10]

Naam: ……

Organisatie:……

Telefoonnummer: …… Email: ……..……

Ja, ik ben geïnteresseerd in De Klusklup;
☐ Ik heb mogelijk een opdracht
☐ Ik bied mij aan als vakkracht[11]

Naam:
……

Organisatie:
……

Telefoonnummer: …… Email: ……

10. Let wel: De Klusklup werkt alleen met vakkrachten die hun kennis op vrijwillige basis (tegen onkostenvergoeding) beschikbaar stellen.

Bijlage 4 **Doelschijf van De Klusklup**

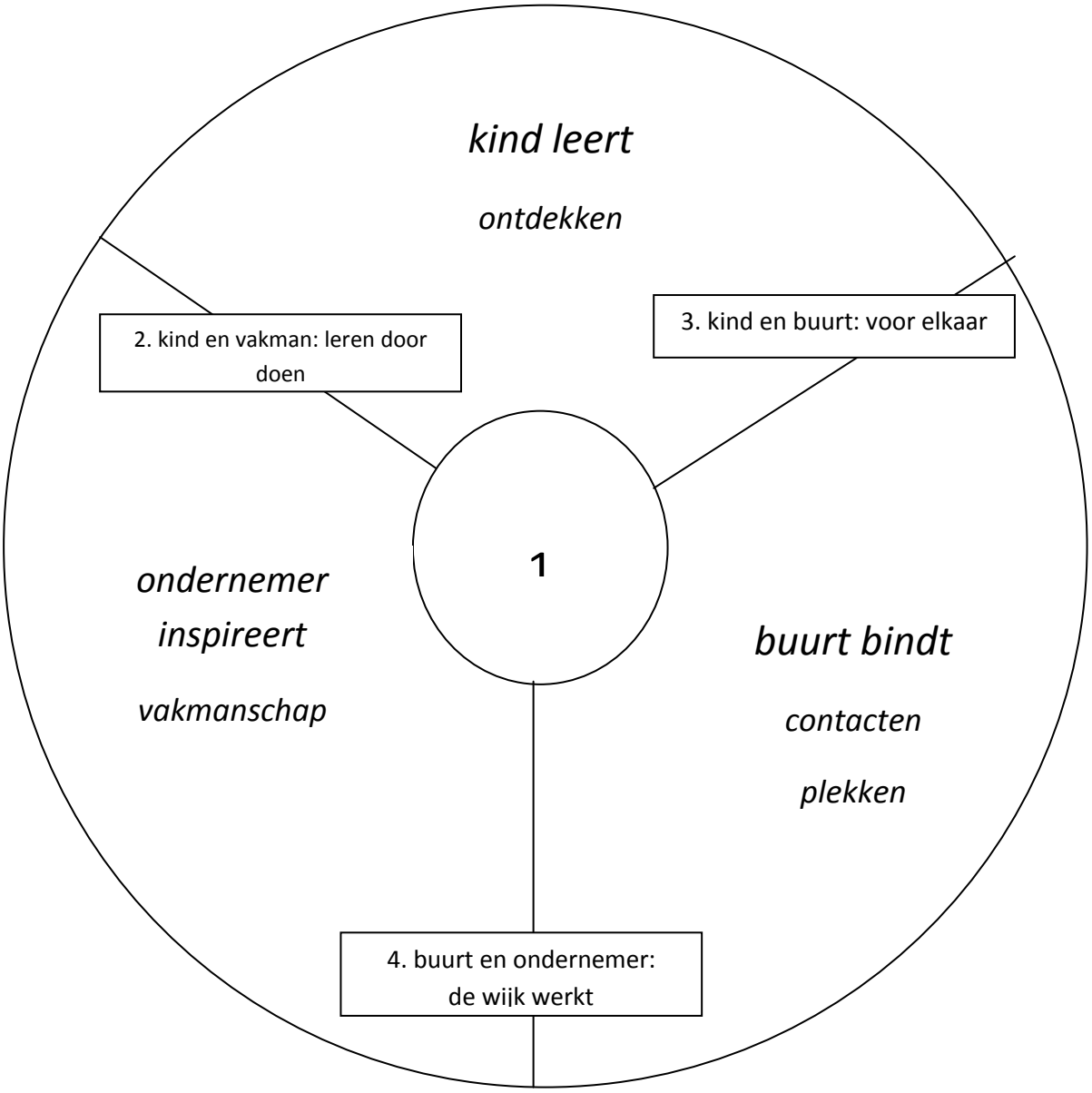

©Klaas Mulder Laagland'advies

Het streven is om zoveel mogelijk opdrachten 'in de roos' te plannen, maar een combinatie van 1 t/m 4 is ook prima.

1. Opdrachten waar 'alles in zit': kinderen voeren een leerzame opdracht uit in de buurt, onder begeleiding van een ondernemer die zelf in de buurt woont en werkt.
2. Opdracht vindt niet in de eigen buurt plaats of wordt begeleid door ondernemer van buiten de buurt.
3. Opdracht is wel in de buurt, maar kinderen krijgen les van docent of studenten
4. Ondernemer uit de buurt werkt met kinderen samen, maar de opdracht is niet zo educatief.

Bijlage 5 Voorbeeld

Aanmeldformulier De Klusklup

Ja, ik wil graag deelnemen aan De Klusklup!

Gegevens deelnemer:

Naam			
Leeftijd		Groep	
Naam leerkracht			
School			
Bijzonderheden			

Gegevens ouders/opvoeders:

Telefoon vast	
Telefoon mobiel	
Email	

Neem a.u.b. contact met mij op:

☐ Ik wil heb een tip over een opdracht(gever)

☐ Ik ken/ben een vakman/-vrouw die graag meedoet met De Klusklup

☐ Ik wil op een andere manier meehelpen

☐ Ik heb een vraag over de deelname van mijn kind

Inleveren voor: <datum>
bij: <maak hier een keuze:, de groepsleerkracht of bijvoorbeeld bij jou persoonlijk >

Bijlage 6

De Klusklup

Titel Klus

(In te vullen door Klusklupcoach. Geef een korte omschrijving van de klus. Benoem opdrachtgever en betrokken vakkracht – in welke sector is die werkzaam?)

Mijn taak was……...

Wat ik ervan vond: (□)moeilijk (□)makkelijk (□)interessant
(□)saai (□)leuk (□)iets anders, namelijk:
……

Wat ik heb geleerd:
……
……

(□)Ik vind dit leuk voor in mijn vrije tijd
(□)Ik zou hierover op school willen leren
(□) Ik wil hier later misschien mijn werk van maken.

de Twern

12176-JC-AD

brede school tilburg